

Izaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredništvo in upravniški prostori:
2657 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXVIII. Cena lista je \$0.00. Registered as second-class matter January 14, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 12. DECEMBRA (DEC. 12), 1935. Subscription \$6.00 Yearly. —STEV.—NUMBER 242

Italijanski diktator dobil ugodne mirovne pogoje

Francosko-angleški načrt razburil Evropo. Lavalov predlog glede odgoditve oljnih sankcij proti Italiji sprejet. Rimsko poročilo se glasi, da je Mussolini pripravljen na pogajanja v smislu predloženega mirovnega načrta. Angleški parlament podprl Baldwinovo politiko. Abesinska vlada poroča o umiku italijanskih čet na severni fronti

Pariz, 11. dec.—Tu je bilo namenjano, da je premier Laval o dobrih načrtih glede končanja vojne v Afriki potem, ko ga je ameriški britski kabinet, nakar je bil poslan Mussoliniju in abesinskemu cesarju v pretres. Robert Vansittart, britski podtajnik za zunanje zadeve, je obvestil Lavalu o reviziji načrta, ki je bila po mnenju angleškega premijera Baldwina potrebna, da se prepriča razkol med člani britskega kabineta. Laval je revizijo odobril in predlagal nov amandament, katerega je reprezentant angleške vlade sprejel.

Angleški amandamenti določajo redukcijo ozemlja v severni Abesiniji — v provinci Tigre in distriktu Agame — katerega sta prvotno nameravala Anglija in Francija podariti Mussoliniju, meno s provinco Ogaaden na jugu in danakilske puščave, če u-stavi vojno v Afriki. Nadaljnje provizije zagotavljajo, da Selasie obdrži aktualno kakor tudi nominalno kontrolo nad 'kolonizacijsko cono', ki naj jo dobi Italija v Abesiniji. V zameno za velike teritorialne koncesije Mussoliniju naj bi Italija dovolila Abesiniji dostop do morja, kristianike v italijanski koloniji Eritreji.

Lavalov amandament, ki ga je Anglija sprejela, določa sestane Liginega sankcijskega komiteja v četrtek, toda sejo mora zaključiti, ne da bi podzvel kakle akcije v zvezi s predlaganimi oljnim sankcijami proti Italiji. Uradni francoski krogi so namignili o možnosti suspendiranja drugih sankcij v teku pogajanj. To pomeni, da Liga narodov ne bo kaznovala držav, ki bodo kršile odredbe, katere pre-povedujejo izvoz gotovih produktov v Italijo. To, pravijo, bo ustvarilo situacijo, ki bo olajšala mirovna pogajanja z italijansko vlado. Pogajanje ne bo vodil sankcijski komitej, temveč odbor petorice, ki ga tvorijo reprezentanti Anglije, Francije, Španije, Turčije in Poljske, ki je bil imenovan v septembru in mu je bila poverjena poravnava italijansko-abesinskega konflikta.

Francija je že dobila neuradno zagotovilo iz Rima, da bo Mussolini sprejel predlagani mirovni načrt kot podlago za nadaljnja pogajanja, nevarnost pa je, da bo načrt naletel na opozicijo pri Rusiji in malih državah, ki naglašajo, da ne sme nobena država kršiti določb Liginega kovenanta. Te so upravičeno razočane, ker vidijo v francosko-angleškem načrtu izdajstvo angleške Lige narodov.

London, 11. dec. — Britski parlament je sinoči odobril z 281 proti 139 glasovom Baldwinovo namero, kar mu je omogočilo nadaljnja pogajanja s Francijo in drugimi državami. Članom Lige narodov, ki naj bi ustavila afriško vojno. Laboriti so silno napadali mirovni načrt, ki sta ga skovala zunanji minister Hoare in francoski premier Laval v Parizu. Obdobje so ju, da sta prodala Abesinijo in da mirovni načrt predvideva celo nagrado italijanskemu diktatorju, čigar armada je invadirala afriško državo. Baldwin in stotnik Eden, angleški reprezentant v Ligi narodov, sta v dolgem odgovoru odbojniki napade. Branila sta vladno politiko in naglašala, da

predlagani mirovni načrt ne daje polovice abesinskega ozemlja Mussoliniju. Prva poročila glede dogovora med Lavalom in Hoarejem, ki sta ga sklenila v Parizu, so bila zmotna. Eden je dejal, da mirovni načrt vključuje naslednje provizije: Izmenjava italijanskega in abesinskega ozemlja, ki je ugodna obema strankama. Ligin pomoč Abesiniji — socialna, ekonomska in administracijska. Ugodnosti italijanskim naseljenjem in kompanijam v Abesiniji. Eden je poudaril, da bo Liga narodov imela priložnost, da pove, če so ti pogoji v nasprotju z določbami kovenanta.

Addis Ababa, 11. dec. — Abesinska vlada naznanja umik italijanskih čet z ozemlja v okoliših mesta Makale, kjer so abesinski vojaki pod poveljstvom bivšega guvernerja province Tigre izvajali dve zmagi. Pognali so Italijane v beg in zaslegli večje število pušk, na bojišču pa je ostalo devet ubitih Italijanov.

Washington, D. C. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je 10. t. m. pismeno odgovoril Johnu L. Lewisu, ki ga je zadnji teden povabil, naj odloži predsedništvu federacije in se povrne v "hišo svojih očetov", to je v unijo rudarjev, kjer bo lahko vodil bitko za industrijski unionizem, ki ga v srcu odobrava, čeprav mu je uradno nasproten.

Greenov odgovor se glasi, da se ni še nikdar in tudi zdaj ne bo pridružil nobeni manjšini, katere deluje za razkol v federaciji. Dalje je Green pokaral Lewisa, ker je tako slab "sportnik", da ne more preboleti poraza na zadnji konvenciji federacije in zdaj ruje za razkol s svojim Odborom za industrijski unionizem.

London, 11. dec. — Ena največjih nesreč v Angliji, ki je zadela civilno letalo, se je pripetila včeraj v okolici Kenta, kjer je belgijsko potniško letalo padlo na tla in enajst potnikov ter članov posadke je bilo ubitih. Nesrečo je povzročil led, ki se je nazidal na krilih letala.

Domače vesti

Tamburaši v radiu
Brooklyn, N. Y. — Slovenski tamburaški orkester iz Brooklyna nastopi prihodnjo nedeljo, 15. decembra, od devete do desete ure predpoldne na radiopostaji WJZ v programu za otroke. Nastopil bo prvič. Vsi oni, ki bodo slišali ta program, so naprošeni, da pišejo dopisnico na naslov: Radio Station WJZ, R. C. A. Building, New York City, in omenijo, da se jim je program dopadel. Ako bo dosti odziva, bodo naši tamburaši lahko še večkrat nastopili na tej postaji.

Operacija
Warren, O. — Liza Peršin, članica društva 321 SNPJ, se nahaja v bolnišnici, v kateri se je morala podvreči težki operaciji. Zdravje se ji vrača. Obiščite jo!

Sofer aretiran
Chicago. — George Dragović, sofer, uposlen pri Ajax Motor Co., je bil v torek aretiran, ko je z avtomobrom zavozil v voz električne železnice na oglu Paulina in Monroe ulice. Kolizija je povzročila, da sta bila motornik in neki potnik v vozu ulične železnice težko ranjena.

Clevelandske vesti
Cleveland. — Po dolgi bolezni je umrl Jos. Ubic, star 54 let in doma iz Žužemberka na Dolenjskem. V Ameriki je bil 34 let in tu zapušča ženo in štiri odrasle otroke. — Filip Cvetič, star 56 let in doma iz Hrvaške, se je smrtno ponesrečil pri delu v tovarni. Umrl je v bolnišnici. V Ameriki je bil 31 let in tu zapušča družino.

Rudar ubit v rovu
Forest City, Pa. — Od Three Fork Coal Co. v West Virginiji je prišla brzojavna vest, da je dne 5. t. m. tamkaj v premo-govniku ubilo Louisa Kotarja, člana društva 124 SNPJ. Ponesrečen je bil samec in kolikor je tu znano, ni imel v Ameriki nobenih bližnjih sorodnikov. Doma je bil od Sv. Križa pri Litiji, iz vasi Tlake, kjer menda zapušča dva brata in sestro.

Magnet Hearst izbral kandidata
Topeka, Kans. — Časnikarski, zemljiški in rudniški magnat W. R. Hearst, je bil te dni z vso svojo uradniško famillijo gost kansaškega guvernerja Alfa M. Landona, kateremu je ponudil ves svoj časnikarski aparat na razpolago, če bo republikanski kandidat za predsednika v prihodnjem letu. Landon je star reakcionar in vrhutega za-grizen suhač.

Letalo padlo v Angliji; 11 mrtvih
London, 11. dec. — Ena največjih nesreč v Angliji, ki je zadela civilno letalo, se je pripetila včeraj v okolici Kenta, kjer je belgijsko potniško letalo padlo na tla in enajst potnikov ter članov posadke je bilo ubitih. Nesrečo je povzročil led, ki se je nazidal na krilih letala.

Protijaponske demonstracije v Kitaju

Studentje se organizirajo v vojaških grupah

Tientsin, Kitajska, 11. dec. — Medtem, ko so japonsko-mandučke čete okupirale nov kos severne Kitajske, so izbruhnile študentske demonstracije, ki se bodo morda raztegnile na vso Kitajsko.

Iz kitajskih virov je prišla vest, da je bilo mnogo ljudi ubitih, ko je japonska armada invadirala južni del province Ca-har. Domača policija se je morala umakniti v mesto Kuyuan, ko je uvidela, da ne bo ničesar opravila proti japonskim tankom in letalom.

Študentske demonstracije proti Japoncem so se pričele v pondeljek. Udeležilo se jih je več tisoč dijakov, ki so odločno protestirali proti nakanam japonskih militaristov, ki podpirajo gibanje, da severna Kitajska dobi avtonomijo.

Včeraj so se dijaki odločili, da ne bodo pohajali šol, temveč posvetili vse svoje energije, da preprečijo razkosanje Kitajske. Izrekli so se za stavko, ki bo izbruhnila, ako ne bodo avtoritete izpustile trideset dijakov, ki so bili aretirani v demonstracijah. Dalje so naznanili konsolidacijo svojih organizacij, ki bo omogočila vojaško veščanje. Formirali bodo vojaške grupe, ki naj bi ustavile japonsko invazijo kitajskega teritorija. Izbrani so bili komiteji, ki bodo zbirali prispevke v posebni fond. Iz tega fonda se bo plačevalo stroške delegatov, ki bodo šli v druga mesta ter skušali pridobiti dijake za odpor proti Japoncem.

Avtni mehaniki dobili zvižanje
Toledo, O. — Avtni mehaniki, organizirani v Mednarodni zvezi strojnikov, so sklenili novo pogodbo z delodajalci, ki določa zvižanje meze 10 do 17 odstotkov.

Tudi tuji v Nemčiji so lahko sterilizirani
Berlin, 11. dec. — Nacijsko "zdravstveno sodišče" in justično ministrstvo sta včeraj razglasila, da tujcem, ki biva-jo

ENOTNA POLITIČNA FRONTA V WISCONSINU

Združenje delavskih in farmerskih organizacij

SOCIALISTI TUDI ZRAVEN

Washington, D. C. — (FP) — Voditelji American Commonwealth Political federacije so navdušeno pozdravili združenje delavskih in farmerskih organizacij v Wisconsinu. To politično grupacijo smatrajo za največji dosednji uspeh v gibanju, čigar cilj je ustanovitev politične stranke delavcev in farmerjev.

Sentiment v prilogi taki stranki se je pojavil tudi v Illinoisu, Minnesoti in Californiji. V Wisconsinu je bila ustanovljena Farmer-Labor-Progressive federacija po reprezentantih državne delavske federacije, progresivne in socialistične stranke, Farmers Equity unije, Workers Alliance (organizacija brezposelnih), Cooperative Milk Pool, Farmers Holiday Assn. in Farmer Labor Progressive lige. Napovedujejo fuzijo med republikanci in demokrati, ki bodo skupno vodili boj proti novi politični organizaciji.

Glavni stan federacije je bil informiran, da je slično gibanje dobilo močan zamah v Illinoisu in da so v teku razgovori z voditelji takozvanega "epičnega" gibanja v Californiji glede sodelovanja, ki obetajo uspeh. Politične grupe v nekaterih drugih državah so tudi odobrile program federacije, ki je "produkcija za porabo."

V Minnesoti so bile odstranjene ovire glede formiranja splošne farmer-laboritske stranke, ko so voditelji državne stranke naznanili, da bodo sodelovali v kampanji. Ti so pred nekaj tedni svarili pred naglico, toda sedaj so se prepričali, da je večina članstva za formiranje splošne stranke.

v Nemčiji, so tudi podvrženi sterilizaciji, če se pokaže, da so neozdravljivo bolni ali gločinci iz navade. Edino, kar jih lahko reši sterilizacije, je, če taki ljudje takoj zapuste Nemčijo.

Nove nacijske regulacije porok

Vlada hoče povečati število rojstev

Berlin, 11. dec. — Nacijske avtoritete so uveljavile nove regulacije glede porok, ki določajo, da mora vsak poročni kandidat dobiti od okrajnih zdravnikov sprave, da je sposoben za ženitev. Podvreči se mora popolni zdravniški preiskavi in odgovoriti na številna vprašanja.

Dati mora podatke o svojih prednikih, kdaj je začel hoditi in govoriti, o boleznih in navadah, ki jih je imel kot otrok; o intelektualnem razvoju; sečanjem kajenju, uživanju alkoholnih pijač in spolnih navadah; zdravstvenem stanju vseh organov in plodovitosti.

Ako zdravnik proglasi kandidata za sposobnega, tedaj se mora poročiti v dobi šestih mesecev, drugače je izdan certifikat neveljaven in podvreči se mora novi preiskavi.

Osebe, katerih plodovitost je dvomljiva, ne morejo dobiti poročnega dovoljenja, lahko pa se podvržejo sterilizaciji, nakar se smejo poročiti s sterilizirano tovarišico ali tovarišem.

Osebe, ki živijo zunaj, a se poročijo v Nemčiji, morajo tudi dobiti sprave od zdravnika, katerega pa mora potrditi nemški diplomatični zastopnik.

Da pospešijo število rojstev, je skupina vodilnih Nemcev ustanovila "Časni krožek voditeljev", ki bo s svojim vplivom in zgledom delala na to, da bodo nemške družine imele dosti otrok. Ta krožek bo slovesno ustoličen v četrtek v Weimarju. Ta organizacija je bila ustanovljena po "rasnem in političnem uradu nacijske stranke." Med člani je šest nemških ministrov, ki so očetje velikega števila otrok.

Papež urgira posojilo za Italijo

"Petrov novič" naj gre iz Nemčije kot posojilo

Berlin, 11. dec. — Iz tukajšnjih bankirskih krogov se poroča, da je papež Pij pooblastil katoliške veljake v Nemčiji, naj poskušajo dobiti dovoljenje od Hitlerjeve vlade, da lahko posojijo Mussolinijevi vladi vsoto 40 milijonov mark za nakup premoga in drugega materiala v Nemčiji. Omenjena vsota predstavlja "Petrov novič", ki ga je katoliška cerkev nabrala v Nemčiji in ki je zdaj zmrznjen zaradi deviznih zakonov.

Katoliški krogi v Nemčiji se niso storili nobenega koraka v ta namen. Zadeva je v rokah nemških katoliških škofov, ki se bodo o tem posvetovali enkrat prihodnji teden.

Anglikotoliki podpirajo zakon eutanazije

London, 11. dec. — Anglikotoliki kanonik Harold Anson je izjavil, da nameravani zakon-ski predlog v Angliji za evanazijo ali postavitno usmrtnice neozdravljivih bolnikov, ki sami prosijo smrti, bo imel vso podporo anglikotolike ali anglikanske cerkve. Razne protestantske sekte na Angleškem tudi podpirajo evanazijo, le rimski katoliki so nasprotni.

Mendieta, predsednik Kube, odstopil

Havana, Kuba, 11. dec. — Predsednik Carlos Mendieta je včeraj resigniral v sporu z vlado zaradi volitev. Njegov začasni namestnik bo državni tajnik Jose Barnet. Mendieta je bil dve leti v predsedniški službi in bil je šest predsednik Kube, odkar je padel Gerardo Machado v avgustu 1933.

JAPONSKA GRADI VELIK IMPERIJ V AZIJI

Intrige proti sovjetski Rusiji

FANTASTIČNI NAČRTI

New York. — (FP) — Japon-ski militaristi so zaposleni z gradnjo imperija v Aziji. S tem delom so pričeli l. 1895, ko so zasedli Formozo, odtrgali Korejo od Kitajske in jo proglasili za "neodvisno" državo. Sedaj so aktivni v kampanji, da dobi severna Kitajska "avtonomijo" in bodo najbrž uspeli. Z dosego tega cilja bo dobila Japonska kontrolo nad 140,000,000 Kitajcev poleg 20,000,000 Korejcev in ozemlja, ki meri nad milijon štirjaskih milj. Ampak to je šele začetek japonske ekspanzije v Aziji.

Japonski načrti predvidevajo "pacifikacijo" vse Kitajske, kontrolo Mongolije in Sibirijske jezera Baikal, Avstralije in Filipinskega otočja. Ako se bodo s te japonskih imperialistov uresničile, bo Japonska postala najmočnejši imperij na svetu.

Japonska je revna z ozirom na naravno bogastvo in finančno siskop. Življenjski standard japonskega ljudstva je na nizki stopnji, a prav ta standard ji omogoča trge v drugih državah, ki ne morejo konkurirati z njo. To deloma pojasnjuje porast proizvodnje organizirano rdečo armastotkov v zadnjih osmih letih.

Toda Japonska ima opravka z dobro organiziranim podzemskim revolucionarnim gibanjem. Nedavno je časopisje poročalo o aretaciji več sto mladih ljudi na obtožbo prevarnatih aktivnosti. Obtoženi so bili kot člani "anarhistično-komunistične" stranke. Ekonomska kriza, ki tepe Japonsko, je ustvarila ugodne prilike za širjenje revolucionarne propagande.

Japonska stalno intrigira proti Sovjetski uniji, ker vidi v tej največje ovire, ki ogražajo njene imperialistične ambicije. Ona se zaveda, da bo imela opraviti z močno organizirano rdečo armado, če bo šla predaleč in skušala okupirati Sibirijo.

Okupacija severne Kitajske tudi ne bo lahka stvar, ker bodo morali japonski imperialisti računati na opozicijo Velike Britanije, katere interesi so v nevarnosti, kakor tudi z Ameriko in drugimi državami, ki imajo koncesije na Kitajskem.

Firma obdolžena kršenja Wagnerjevega zakona

Belvidere, N. Y. — Vladni delavski odbor je odredil zaslišanje proti Consumers' Research Inc. v zvezi z obdolžitvijo, da je kršila provizije Wagnerjevega zakona, ker je odklonila kolektivna pogajanja z reprezentanti delavcev.

Produkcija vodke v Rusiji padla

Moskva, 11. dec. — Iz oficijelnega poročila o letošnji produkciji v lahkih industrijah v Sovjetski uniji je razvidno, da je proizvodnja vodke (žganja) precej padla. Poročilo se glasi: da so letos distilirali 9,510,000 litrov vodke manj kakor v lanskem letu.

Cestni železničarji zapretili s stavko

Louisville, Ky. — Unija cestnih železničarjev je zagrozila s stavko, ko je družba naznanila, da ne bo obnovila pogodbe, če ne bodo železničarji pristali na izredne redukcije.

Nadaljnji "newdealski" banket. (Narisa Jerger.) — FORTUNE PICTURES

Dolina meseca

ROMAN

Spiral JACK LONDON—Pisovani Vladimir Levstik

Pametni gospodarji so se vozili v avtomobilih in se niso ne prepirali ne renčali. Najemali so druge bedake, da so se prepirali in renčali namestu njih. Ljudje kakor Bert in Frank Davis, Chester Johnson in Otto Frank, plešasti trebusniki in detektivji, Henderson in vsi ostali stavkokaži so bili tisti, katere so napadali, streljali, pobijali in obešali. Oh, pametni ljudje so bili zelo pametni. Nič hudega jim ni bilo. Samo v avtomobilih so se vozili.

"Barabi razbojniški," javkne kmetavs, ko se nazadnje pobere na noge, je nadaljeval Billy. "Kako meni, ali bi še vedno rad delal?" ga vprašam. On zmaja z glavo. Teda j mu zabijem: "Nič drugega ti ne ostane, kljuje staro, kakor to, da izgineš. Razumeš? Da izgineš. Spravi se domov na farmo. In če se še kdaj prikažeš v meso zijala prodajat, bova res divja nate: Danes sva te le za šalo. Če te pa drugič zalotiva — tvoja lastna mati te ne bo spoznala, ko te pustiva iz rok."

"Oh — da si ga videla, kako je vzel podplata pod pazduho! Stavim, da še zdaj teče. In kadar pride domov v Zaspano luknjo ali odkoder je, in pove, kako delajo v Oaklandu s takimi ptici — dolar proti orehu stavim, da v vsem njegovem okraju ne bo telebana, ki bi se upal priti v mesto vozit, niti če bi mu ponujali po deset dolarjev na uro."

"Strašno je bilo," je rekla Saxon, a nato se je zasmejala, spretno hlinče odobravanje.

"Pa to še ni nič," je nadaljeval Billy. "Nekaj naših je davi zaslačilo drugega takega nepridiprava. Nič posebnega mu niso storili, Bog ve, da ne. A čez manj ko dve minuti je bil taka razvalina, da bolj klavne še niso privlekli v bolnico. Večerniki so imeli ves popis: nos razbit, tri grde rane na glavi, sprednji zobje izbiti, ključnica zlomljena in dve zlomljeni rebri. A? Mislim, da je pošteno dobil, kar so mu bili dolžni. Pa to še ni nič. Ali hočeš vedeti, kako so delali vozniki v Frisku za časa velike stavke pred potresom? Prijeli so vsakega stavkokaža, ki so ga zaslačili, in mu z lomilom strli oba komolca. To je bilo zato, da ni mogel voziti, razumeš? Vse bolnice so jih bile polne. In vozniki so tisto stavko tudi dobili."

"Ali Billy, mar je treba take okrutnosti? Saj vem, da so stavkokaži in jemljejo otrokom stavkajočih delavcev kruh iz ust, da ga dajejo sami svojim otrokom, in da to ni lepo, in vse; a vendar, ali je res treba takih ... strahot?"

"Seveda," je prepričano odvrnil Billy. "Strahu božjega jih moramo naučiti — če je mogoče, ne da bi nas zalotili."

"In če vas zalotijo?"

"Teda j nam organizacija odvetnike, da nas zagovarja, čeprav to dandanes malo zaleže, zakaj sodniki so nam dokaj sovražni in časopisi jih neprestano obdelujejo, da bi nas še strože kaznovali. Naj delajo kar hočejo, preden bo te stavke konec, bo še nekateremu bedaku žal, da je hodil delat zgago."

V teku naslednje pol ure je izkušala Saxon kar moči previdno otipati moža, češ, morda pa vendarle dvomi o svoji in svojih tovarišev pravici, da počenjajo tako nasilstva. A Billyjevo navedeno prepričanje je bilo globoko in trdno kakor skala. Nikakor mu ni šlo v glavo, da ne bi bilo to popolnoma prav. Igra je bila taka, kaj je kdo mogel za to? Ujet v njene zamotane zanke, ni videl nikakega drugega načina mimo tistega, po katerem so jo igrali

vsil drugi možje. Dinamita in umora pa vendarle ni odobral. A takrat so tudi organizacije zavračale to sredstvo. Sila prostodušna je bila njegova razlaga, da se dinamit in umor ne obnese, ker taka dejanja vselej zbudijo ogorčenje občinstva in pokvarijo stavko. A to, da temeljito pretepeš stavkokaža in ga, kakor se je on izražal "naučiš strahu božjega" — to je bilo po njegovem mišljenju edino pravilno.

"Našim prednikom ni bilo nikoli treba delati takih reči," je nazadnje rekla Saxon. "Tiste čase ni bilo ne stavk ne stavkokažov."

"Seveda," je pritrdil Billy. "To so bili dobri stari časi. Rad bi bil živel takrat." Globoko je zasopel in vzdihnil. "A teh časov ne bo nikoli več nazaj."

"Ali bi bil ti rad živel na deželi?" je vprašala Saxon.

"Menda!"

"Se dandanašnji živi na deželi vse polno ljudi," je pomembno dejala.

"Pa jih vendar vidim, kako silijo v mesto, da bi nam odjedli kruh," je bil njegov odgovor.

DVANAJSTO POGAVLJE

Svetel žarek je posijal v njuno življenje, ko je Billy dobil delo kot voznik pri stavbni tvrdki, ki je bil takrat gradila veliki most pri Nilesu. Preden ga je sprejel, se je prepiral, da je imelo podjetje samo organizirane delavce. In tako je tudi ostalo dva dni, dokler niso beton-ski delavci odločili odhiti. Podjetje, ki je bilo očividno pripravljeno na to možnost, jih je neutegoma nadomestilo z neorganiziranimi Italijani. Teda j so tesarji, železarji in vozniki zapustili delo; in Billy, ki ni imel denarja za železnico, je moral porabiti ostanek dneva v to, da se je peš vrnil domov.

"Kot stavkokaž nisem mogel delati," je končal svojo povest.

"Ne," je rekla Saxon, "kot stavkokaž nisi mogel delati."

A sama pri sebi je ugibala, češ, kako je mogoče, da bi ljudje radi delali in je tudi delo zanje, pa vendar ne morejo delati, ker njihove organizacije pravijo, da ne. Čemu so bile te organizacije? In če so že morale biti, zakaj niso bili vsi delavci v njih? Potem bi ne bilo stavkokažov in Billy bi lahko vsak dan delal. Taki to je ugibala, kje bi mogla dobiti vrečo moke, zakaj potrate, da se je kupoval pekovski kruh, je bilo pri njej že davno konec. In žensk, ki se jim je enako godilo, je bilo v sosedščini toliko, da je bil mali waleški pek zaprt prodajalno in se z ženo in dvema majhnima hčerčkama vred preselil drugam. Povsod, kamorkoli se je ozrla, je borba med delavci in delodajalci prinašala vsem gorje.

Neko popoldne je potrkal na njena vrata tujec, in Billy se je vrnil tisti večer z dvomljivimi novicami. Ponudbo je bil dobil. Samo bencino mu je bilo treba reči, tako je povedal Saxon, pa bi ga vzeli v hlev za prednjaka s plačo sto dolarjev na mesec.

Dosegljivost tolikane vsote, misel, da je to mogoče, je skoro omamila Saxono, ki je sedela pri večerji, sestoječi iz kuhanega krompirja, pogretega fižola in majhne suhe čebulice, ki sta jo jedla surovo. Kruha ni bilo, niti ne kave ali masla. Čebulico je bil Billy potegnil iz žepa: pobral je bil na cesti. Sto dolarjev na mesec! Omočila si je ustnice, borec se sama s seboj, da bi ostala mirna.

(Dolje urhodati.)

V. Arlov:

Grozen profesor

Serjoža je čutil odpor do zdravnikov. Šestletno izkušstvo ga je učilo, da ne sme od teh ljudi pričakovati nič dobrega. Pojavljajo se vedno tedaj, kadar Serjoži ni nič kaj dobro, kadar joka in kadar ga mamica poljublja na vroče čelo, govoreč: "Vse se mi zdi, da imaš vročino." Zdravniki imajo grdo navado, da z mrzlimi rokami otipavajo trebuh in pritiskajo čajno žličico človeku na jezik. Zato si je to pot prizadeval skriti, da mu je slabo. Toda slabost, ki se ga je lotevala, in naraščajoča vročina sta povzročili, da je trikrat podlegel joku. Tako je škrbni mamici prišlo takoj na misel, da ga je poljubila na čelo, kakor bi trenil v postelji. Zelo slabo mu je bilo in v vratu ga je bolelo. Drugi dan je prišel zdravnik. Seveda je spet otipaval trebuh, seveda je vtaknil žlico v grlo in Serjoža je seveda pri tem moral reči "a — a". Nato ga je začel zdravnik obračati kakor slannato lutko in hitro izrekel Serjoža popolnoma novo, doleje neznano besedico: "Skrlatica." "Skrlatica," je vprašala mama prestrašeno. "Da," je prikimal zdrav-

nik. Potem je z mamico odšel iz sobe — Serjoža je slisal le, da sta se o nečem dogovarjala, razumel pa ni besede — ko pa sta se vrnila, je zdravnik dejal: "Tam je seveda najboljša oskrba. Skrlatica prav za prav niti ni tako nevarna bolezen, prej so nevarne ne posledice. Pri tej priložnosti bo mogoče pokazati dečka profesorju Filatikinu, on je — tam — najvišji načelnik ..."

Zamišljeno in žalostno zročja je mamica objela Serjoža in ga na vso moč stisnila k sebi. Toda deček je vprašal: "Mamica, kaj je to: profesor?" "To je tudi zdravnik, ljubček, najvišji zdravnik," je dejala mamica.

Serjoži je groza stisnila srce. Ko že navaden zdravnik lahko povzroči toliko neprijetnosti, česa naj pričakujemo še le od najvišjega zdravnika? V obupu se je grenko razjokal.

Drugi dan so Serjoža zavili v vse mogoče obleke in ga peljali tja, kjer ga je pričakoval grozni profesor. Za vrati, v svetli beli sobi, kjer je stala pisalna miza, stol, umivalnik in čudna omara, je sedel neki stari stric. Imel je bele brke in bele lase, ki so obdajali golo lobanjo. Oblečen je bil v bel plašč. V sobi sta stala poleg starega strica še drugi stric in teta. Serjoži se je zazdelo, da je ravno stari

praviti. Le zapri spet usta. Ampak ljudje pripovedujejo tudi, da se ne znaš sam sleči." "Kdo se ne zna sam sleči," se je branil Serjoža, "še čevlje si sam zavežem." Ne da bi čakal poziva starega strica se, je začel sam slečiti. Vse je šlo čudno hitro, le sem pa tja se kak gumb ni dal odpeti. "Teda j tu pa ne gre vse gladko," je pripomnil sočutno stari stric. "To je čudno," je dejal Serjoža nejevoljen, "gumb je na strani, jaz sem pa spredaj." Nihče se ni mogel zadržati smeha. Nato je stric otipaval Serjoža kakor zdravnik, toda mnogo bolj nalahko in s toplimi rokami. Potem so Serjoža spet oblekli. Naposled je dejal stari stric drugemu, ki je stal poleg njega: "Nikolaj Vladimirovič, prosim pojdite s tem dečkom na infekt-ski oddelk in uredite tam vse." Serjoža se je toplo poslovil od starega strica, objubil mu je, da ga bo pravočasno obvestil, kadar bodo v vrstu priredili zabavni večer.

Mamica je vzela Serjoža v naročje in odšla sta z novim stricem na hodnik. Toda tu nista ostala, marveč sta šle dalje. Serjoža, ki se je bil medtem umiril, se je začel zopet vznemirjati. Previdno si je ogledoval Nikolaja Vladimiroviča, nazadnje pa ga je vprašal: "Striček, ali nisi morda ti profesor?" Nikolaj se je zasmajal in odgovoril: "Ne, dečko, jaz sem samo asistent. Ko bom profesor, te bom že obvestil." "Toda zagotovo," je zaklical Serjoža potolažen. "Teda j ne bom hotel imeti s teboj posla. Profesorjev se bojim, biti morajo grozni ..."

Mama in Nikolaj Vladimirovič sta se smejala. Nikolaj Vladimirovič ni bil tako prijazen kakor stari stric, ali zoperni bil. Glavno pa je, da ni bil profesor.

Kmalu sta prišla v drugo sobo, kjer je sedela teta s ščipalnikom na nosu. Mama in Nikolaj Vladimirovič sta teta nekaj naročala, nakar je slednji odšel. Toda nova teta je nekako postrani gledala Serjoža, tako da jeta postal zopet nezaupljiv. "Tetka, ali si ti profesor?" je vprašal naposled, ko je zbral ves svoj pogum. Kakor vsi doslej se je tudi teta nasmehnila in odkimala z glavo, pri čemer se je zalesketalo eteklo ščipalnika. Rekla je: "Nisem profesor. Če pa ne boš pridren, povem profesorju." Serjoža je skril svoj obraz na mamičin prsih. Mamica ga je božala po glavi in ga merila: "Zdravnica se samo šali, Serjoža." Serjoža je bil zelo zadovoljen. Tudi nova teta ni bila profesor.

Zdaj pa je tetka dejala mamici: "Takoj pokličem strežnico, ki ima službo, da vam vamejo vašega viteza. Očesova," je dodala na glas. V sobo je vstopila nova teta strogega pogleda in beli ruti. Teta s ščipalnikom ji je nekaj pojasnjevala in naročila mamici: "Pojdite s koleginjo Očesovo, da vas pripelje na pravi oddelk." Mamica je šla z novo teto, Serjoža pa se je zopet stisnil z obrazom k mami. Kmalu so prišli v veliko sobo, kjer je stalo mnogo postelj. Tetka z ruto je stopila k njim izmed postelj, jo odgrnila in rekla: "Semle ga položimo. Poslovita se in ..."

Mama je stisnila Serjoža k sebi, ga poljubila in pošepetala, ne da ga je pogledala: "Ostani tu nekaj časa, Serjoža ... takoj se vrnem ... grem samo po časopis." Preden je Serjoža utegnil zajokati, so mu solze zalile oči. "Mamica, kam greš?" je zaklical na glas. "Mama, mamica!"

"Ne kriči," je strogo dejala teta z ruto, "tu je treba poslušati." Serjoži so se ustavile solze, prestrašen je vprašal: "Tetka, ti si gotovo profesor?" "Neumnost, kako naj bom jaz profesor? Sedi, kakor se spodobi. Tako. Njuša," je zaklicala. "Ze grem, ze grem," se je oglasila iz nekega kota neka teta, ki je Serjoža doslej ni videl, ki pa je bila takoj pri postelji. Tudi ta teta je imela belo ruto. Njen obraz pa je bil zelo hudoben. Prva teta ji je odstopila mesto pri Serjoži in ji ukazala: "Preobleci ga. Takoj ga zapišem in

javim sestri upraviteljici." Po teh besedah je odšla.

Nova, hudobna teta pa je pristopila in brundala: "Preobleci ga, odnesi to, očisti ono ... Tu vsaj samo ukazujejo." Začela je Serjoži slačiti plaček, pri tem pa se je Serjožina leva roka zataknila v rokavu. Teta jo je brezbržno izvela. Serjoža je pri tem vzdihoval. "Kaj je to?" ga je karala teta, "nisi doma, dragi moj. Pazl." Serjoža si ni upal ugovarjati, samo mislil si je: "To je tedi profesor. Zdaj sem mu padel v roke." Pustil je, da mu je oblekla belo srajco, tiho legel in zaril obraz v blazino.

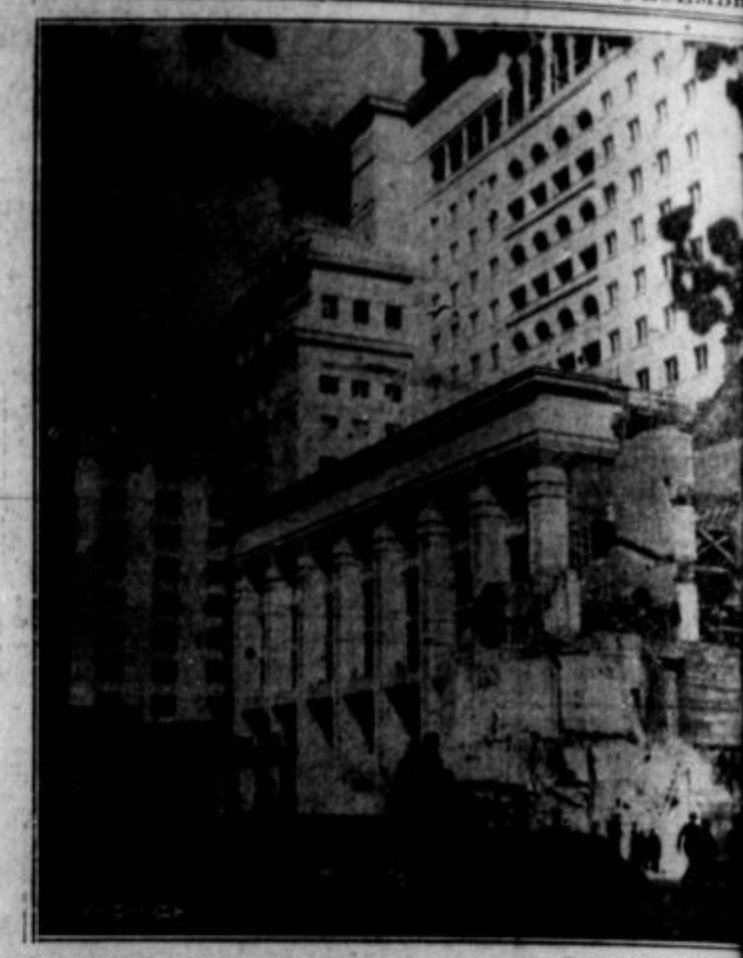
Francozi v Abesiniji

Ze pred znamenitim Skotom Robertom Brucejem je Francoz Poncet potoval po Abesiniji. Ze 60 let je bila dežela zaprta Evropcem, ko je njen vladar Jasus I., neozdravljivo bolan na koži, poslal svojega zaupnika v Kahiru, da bi tam našel spretnega zdravnika. Francoški konzul Mallet mu je svetoval Ponceta, nastanjenega že več let v tem mestu. Poncet je odinil 10. junija 1698, spremljal ga je oče Brevédent, ki se je izdal za njegovega slugo. V Abesinijo sta stopila po pokrajini Sennoar. Oče Brevédent je umrl v Harkiju. Poncet aamega pa je bolezen tu zadržala 12 dni, pol dneva daleč od Gondaru, severno od Tanskega jezera, kamor je dospel 21. julija. Kralja je kaj hitro ozdravil. Poncet se je ravnal po konzulovih navodilih in odvedel s seboj Armenca z imenom Murat. To je bil nečak kristjane imenjaka, ki je že dolgo imel kraljevo zaupanje. Kralj je javno označil Murata za svojega poslanika pri francoskem kralju in mu je izročil darila, namenjena Ludoviku XIV. Poncet je zapustil Gondar 2. maja 1700 in šel doli v Massano, kjer se je vkrcal.

Sele 35 let kasneje srečamo zopet Francoze na abesinskih tleh. Aprila 1735 sta dva mladeniča, željna pustolovčin, pristala v Massani. V vasi Emi-Hamaru sta Combes in Tamisier našletela na dve angleški družini, nastanjeni v tem kraju: angleška pastorka Gobat in Isenberg. Dne 2. maja sta Combes in Tamisier prispela v Aduo. V okolici je bila nastanjena vojska, njeni generali so dobro sprejeli potnika, ki sta skoraj odrinila z njimi na pot. Po dolgih pohodih so se utaborili tik težko dostopne gore Devra Dumo. Tamkaj je bival Anglež Coffin, ki je prej sodeloval s članom iz spremstva raziskovalca Salta, nato pa živel v samotni Combes in Tamisier sta korakala z armado v Aksum, potlej pa na bregove Takazeja. Bilo je v juliju. Od dežja so bile že narasle reke. Nazadnje prideta v Devra Tabur, prestolnico Alija, Samenskega rusa, ki ju je močno vzljubil in ju hotel pridržati, nudeč jima mamljive ugodnosti. Ubežati se jima je posrečilo šele tedaj, ko sta na videz pristala na vladarjevo ponudbo. V Galaski pokrajini toliko da nista poginila. Iz ječe ju je rešila krajičica s svojim posredovanjem. Nato sta jo ubrala h kralju Šoanskemu, strastno vnetemu za industrijska dela. Ta se je skušal okoristiti z njunim znanjem. Po tisočerihih prijetljajih sta 3. jan. 1736 preplaval Nil in prispela v Gondar, kjer so jima pokazali ostanke "kraljevske knjižnice", mesec dni kasneje sta zopet videla Aksum, krenila skozi Aduo v Massauo, kjer sta se vkrcala proti Egiptu.

Friderik Caillaud iz Nantesa je obhodel del Abesinije na dveh znanstvenih potovanjih 1815-18 in 1819-22. Leta 1880 pa se tam pojavi lik pesnika Rimbauda. Od leta 1875 se je potikal po svetu, nazadnje pa iskal dela po pristaniških Rdečega morja: Massaua, Džedda, Suakim, Hoveida. Stopi v službo pri družbi, ki trči s kavo v Adenu. Dne 7. aprila leta 1887 ga najdemo v Antotfu (Soa). Z Menelikom se je pravkar pogajal za dobavo pušk, v ozemlju Obok pa ustanavlja tvornico za naboje in puškarno, toda Velika Britanija poseže vmes.

Od sodobnikov naj omenim francoskega ministra, grofa La-

Novi hotel v Moskvi, ki je bil nedavno odprt.

gardea, ki je za svoje zasluge postal vojvoda Antotski (duc d'Antotto). Zaslužen je tudi Henry de Monfeld, ki se je že svoj čas bavil z deželo "kralja kraljev" v knjigi Vers les terres hostiles de l'Ethiopie, letos pa je objavil Le Drame Ethiopien, kjer opozarja na nevarnost krvavega nastopa v tej zemlji, nevarnost za ves kolonialni sistem, obenem pa skuša poudariti popolno prosvetno vrednoto Abesinije. Enako dober poznavalec dežele je Marcel Griaule, čigar knjiga Les Flambeurs d'hommes (1934) je letos ugledala beli svet v angleščini z naslovom "Abyssinian Journey (Potovanje po Abesiniji). A. D.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

NIKAR BITI SUŽNJEV
NEPREBAVNOSTI
Trinerjevo Grenko V
vas reši tega

"Zahvaliti se Vam moram za narjeto grenko vino. Škozi let sem trpel radi neprebaavnosti — koli sem povžil je ustvarilo v mojem želodcu. Pred tremi sem opazil vaš oglas, kupil ste co in od prve čajne žličke, ki se povžil je moja želodčna sitnost šla. Bilo je kot oprastite, kar cu. Moja čreva sedaj delujejo. Kot ura in sedaj jem s slastjo, zvečti. Wallace A. Combs."

Ako trpite vlad neprebaav elabega apetita, zaprtice, glavobola, nervoznosti, nemir znanja, prevelike utrujenosti, i Trinerjevo grenko vino; je ga redno po eno čajno žličko obedevanjem. V vseh lekarnah.

TRINER'S ELIXIR
OF BITTER WINE

Joseph Triner Company, Chic

Jugoslavija

Hitra direktna vožnja

preko mile solčne poti na slavnih italijanskih parnikih.

Pokupite to priljubljeno pot. Izredno mirna in atraktivna skoli vse leto, tudi ekonomična. Vprašajte vašega potniškega agenta in se prepričajte, izvr kuhinja in vino na razpolago. Potujte s modernimi parniki, ki so med najhitrejših in najukrajšanih na svetu. Zvezs z brzavlaki preko Geneve in Trsta v domovino.

DIREKTNO V JUGOSLAVIJO

VULCANIA januarja 11

REX C. di SAVOIA

(Najhitrejši parnik južne linije.) (Edini gyro-establiarj parnik svet.)
18. jan.—8. feb.—12. mar. 28. dec.—1. feb.—29. feb.
Uprajajte za pojasnila pri kateremkoli avtoriziranem agentu ali

333 N. MICHIGAN AVE., CHICAGO, ILL.

ITALIAN LINE

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 za eno letno tino. Ker pa člani že plačajo pri zasemstvu \$1.20 za tednik, se jim te šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrul. drlave in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je...
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in.....
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priloge potrebno vsoto denarja ali M Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dne Prosveto, to takoj naznaniti upravnštvu lista, in obenem deplačati de vsoto lista Prosveta. Ako tega ne store, tedi mora upravništvo za datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Priloge pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družva \$.....
Naslov.....
Ustavite tednik in ga pripilajte k moji naročnini od sled-čih članov družine:
2)..... Čl. družva \$.....
3)..... Čl. družva \$.....
4)..... Čl. družva \$.....
5)..... Čl. družva \$.....
Mesto..... Država.....
Naj naročnik..... Naj naročnik.....